

SPOROČILO ZA MEDIJE

Pedagoški inštitut, 2013

Rezultati mednarodne raziskave PISA 2012

Slovenija z raziskavo PISA 2012 zaključuje prvi krog podrobnega preverjanja naravoslovne, bralne in matematične pismenosti 15-letnikov. Rezultati so stabilni, saj na vseh treh področjih v primerjavi z rezultati raziskave PISA 2009 ni pomembnejših razlik.

(Ljubljana, 3. 10. 2013) Program mednarodne primerjave dosežkov učencev PISA (*Programme for International Student Assessment*) je dolgoročen projekt primerjanja znanja in spretnosti učenk in učencev v državah članicah Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) in državah partnericah. Raziskava je bila v mednarodnem prostoru prvič izvedena leta 2000 in od takrat države na tri leta ugotavljajo ravni bralne, matematične in naravoslovne pismenosti učenk in učencev v starosti 15 let. Slovenija je raziskavo prvič izvedla leta 2006. V vsakem ciklu raziskave je eno področje merjenja poudarjeno, v raziskavi PISA 2012 je to bila matematična pismenost.

Leta 2012 je v raziskavi sodelovalo okoli 510 000 učenk in učencev iz 65 držav, kar predstavlja reprezentativno skupino za okoli 28 milijonov 15-letnikov. V Sloveniji je v raziskavi sodelovalo 8405 dijakinj in dijakov ter učenk in učencev. Sodelovale so vse slovenske gimnazije in srednje šole oz. 327 srednješolskih izobraževalnih programov, ob tem pa še 24 osnovnih šol in ena ustanova za izobraževanje odraslih.

MATEMATIČNA PISMENOST

Slovenski učenci in učenke so pri matematični pismenosti v povprečju dosegli 501 točko, kar je enako kot leta 2009. Dosežek je pomembno višji od povprečja OECD (494 točk). Najvišji matematični dosežki so v Šanghaju-Kitajska (613 točk), in sicer kar za 119 točk nad povprečjem OECD, kar predstavlja približno tri leta šolanja. Podoben rezultat kot Slovenija so dosegle Avstrija, Avstralija, Irska, Danska, Nova Zelandija in Češka.

V Sloveniji temeljno raven matematične pismenosti (2. raven na mednarodni lestvici), ki učenkam in učencem omogoča nadaljevanje učenja in s tem tudi uspešno delovanje v vsakdanjem življenju, dosega 80 % učenk in učencev. Rezultat je enak kot leta 2009. V povprečju v državah OECD je odstotek učenk in učencev, ki izkazujejo temeljne matematične kompetence 77 %, leta 2009 pa je bil 78 %. Najvišje ravni (5. oz. 6. raven) dosega 14 % slovenskih učenk in učencev, v povprečju v državah OECD pa 12 %.

V OECD so v matematični pismenosti uspešnejši učenci (učenke so dosegle 489 točk in učenci 499 točk). To velja za 37 od 65 sodelujočih držav, medtem, ko so učenke uspešnejše od učencev v petih državah. Le v šestih državah je ta razlika večja od približno polovice leta šolanja. V Sloveniji med spoloma ni razlik.

BRALNA PISMENOST

Slovenski učenci so pri bralni pismenosti dosegli 481 točk, kar je nižje od povprečja OECD (496 točk). Slovenski dosežek se od leta 2009 (483 točke) ni pomembno spremenil. Podobne rezultate kot Slovenija imajo tudi Portugalska, Izrael, Hrvaška, Švedska, Islandija, Litva, Grčija, Turčija in Ruska Federacija.

V Sloveniji 79 % učencev dosega temeljne bralne kompetence (2. raven na mednarodni lestvici), v povprečju v OECD je teh učencev 82 %. Najvišje bralne kompetence (5. oz. 6. raven) podobno kot leta 2009 dosega 5 % slovenskih učenk in učencev, v državah OECD pa 8 %.

V vseh državah OECD so v bralni pismenosti uspešnejše učenke. Slovenske učenke so v povprečju dosegle več točk (510 točk) kot učenci (454 točk). Razlika med spoloma v Sloveniji (56 točk) je večja kot v OECD (38 točk) in je podobna kot na Švedskem. Temeljne bralne kompetence izkazuje 89 % slovenskih učenk in 70 % učencev.

NARAVOSLOVNA PISMENOST

Slovenski učenci so v povprečju dosegli 514 točk, kar je več kot povprečje OECD (501 točka). Slovenski dosežek je podoben dosežku Nove Zelandije, Švice, Velike Britanije in Češke.

Tudi v naravoslovni pismenosti so slovenski dosežki stabilni. V Sloveniji 87 % učenk in učencev dosega temeljne naravoslovne kompetence (2. raven) in v OECD 82 %. Najvišje naravoslovne kompetence (5. oz. 6. raven) v Sloveniji dosega 10 % učencev, v državah OECD pa 8 %.

MOTIVACIJA ZA UČENJE MATEMATIKE

Slovenski 15-letniki se v primerjavi z vrstniki iz držav OECD v povprečju ocenjujejo kot manj pripadni šoli (predvsem fantje), manj so mnenja, da jim bo vlaganje truda v šolsko delo v pomoč pri iskanju boljše zaposlitve v prihodnosti in vpisu na fakulteto (fantje), poročajo o nižji notranji in zunanji motivaciji za učenje matematike (predvsem dekleta so za učenje matematike manj motivirana), izražajo bolj negativna prepričanja o lastnih sposobnostih na področju matematike (predvsem dekleta) ter se imajo v prihodnosti v manjši meri namen ukvarjati z matematiko (dekleta).

V primerjavi s povprečjem držav OECD pa slovenski mladostniki v povprečju poročajo o malenkost bolj pozitivnih stališčih do šole kot institucije, ki jih je s ponujenim znanjem pripravila na odraslo življenje (dekleta izražajo bolj pozitivna stališča kot fantje), poročajo pa tudi o večji vztrajnosti za učenje, večji odprtosti za reševanje problemsko zasnovanih situacij (predvsem fantje), v večji meri pripisujejo razloge za neuspeh pri matematiki sebi in ne zunanjim dejavnikom (tako fantje kot dekleta), se zaznavajo kot bolj učinkovite pri reševanju različnih matematičnih nalog (fantje bolj kot dekleta), se v povprečju več udeležujejo v najrazličnejših matematičnih aktivnostih (predvsem fantje), poročajo pa tudi o večji zaskrbljenosti glede matematike in dejavnosti, povezanih z njo (predvsem dekleta).

Slovenija glede na nekatere omenjene dejavnike med sodelujočimi državami celo izstopa. Mednarodno poročilo posebej poudarja, da se Slovenija skupaj s Slovaško, Hrvaško in Japonsko uvršča med države, kjer je odstotek dijakov, ki poročajo o notranji motivaciji za učenje matematike med nižjimi. Slovenija se poleg Nemčije, Lihtenštajna, Čila in Avstrije uvršča tudi med države, kjer se je povezanost med prepričanji o sebi na področju matematike in matematičnim dosežkom pokazala kot posebej pomembna, skupaj z Lihtenštajnom, Nemčijo, Avstrijo, Češko, Japonsko, Kanado, Nizozemsko in Francijo pa spadamo v skupino držav, kjer se je povezanost med zaskrbljenostjo glede matematike in dosežkom na testu iz matematike pokazala kot najmočnejša.

Dr. Mojca Štraus, direktorica Pedagoškega inštituta in nacionalna koordinatorica raziskave PISA, je še dodala: »Menim, da je stabilnost rezultatov za Slovenijo pozitiven pokazatelj. Matematična in naravoslovna pismenost slovenskih dijakinj in dijakov sta v vseh dosedanjih raziskavah PISA nad povprečjem OECD. Po odmevnih rezultatih iz leta 2009, ko se je pokazalo, da je bralna pismenost v Sloveniji pod povprečjem OECD, podatki iz leta 2012 kažejo, da se dosežki na tem področju niso poslabšali. Prezgodaj je pričakovati učinke projektov, ki so bili zasnovani po letu 2010, ko so bili rezultati PISA 2009 objavljeni. Izboljševanje dosežkov v osnovnošolskem izobraževanju pa sta že pokazali lani objavljeni raziskavi TIMSS za matematiko in naravoslovje ter PIRLS za branje iz leta 2011.«

Več o rezultatih:

<http://193.2.222.157/Sifranti/InternationalProject.aspx?id=18>
www.oecd.org/pisa/

Dodatne informacije:

Nacionalni center raziskave PISA, Pedagoški inštitut, Ljubljana
Nacionalna koordinatorica raziskave PISA: dr. Mojca Štraus
e-naslov: pisa@pei.si